

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-80>

TOPICAL ISSUES OF LEGAL REGULATION AND LOGISTICAL SUPPORT FOR USING INFORMATION TECHNOLOGY IN LIFE SAFETY

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Bondar D. V.

*Candidate of Science in Public Administration, Rector
Lviv State University of Life Safety
ORCID: 0009-0004-9571-7828
Lviv, Ukraine*

Бондар Д. В.

*кандидат наук з державного управління, ректор
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
ORCID: 0009-0004-9571-7828
м. Львів, Україна*

Забезпечення безпеки життєдіяльності – є одним із основних завдань органів публічної адміністрації, адже від цього залежить нормальне функціонування та розвиток суспільства, життя та здоров'я громадян, якість життя в цілому. Складовою механізму забезпечення безпеки життєдіяльності є цивільний захист суспільства та навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціального та воєнного характеру. Якщо система цивільного захисту спрямована на ліквідацію надзвичайних ситуацій, то забезпечення безпеки життєдіяльності стосується всіх небезпек для людини та суспільства в цілому.

В сучасному інформаційному суспільстві ключову роль в забезпеченні безпеки життєдіяльності відіграють цифрові технології. Так, завдяки інноваційним інформаційним технологіям функціонують автоматизовані системи моніторингу якості води та повітря, рівня радіаційного забруднення територій, стану сейсмічної активності, а також автоматичні протипожежні системи, системи технологічного контролю на виробництвах та інші технічні засоби запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Завдяки інформаційним технологіям значно удосконалені засоби комунікації між центральними та регіональними органами публічної адміністрації, які реалізують державну політику у сфері цивільного захисту. Крім того, нові технології дозволяють вести цілодобове відоспостереження за місцем локалізації надзвичайної ситуації та

роботою рятувальників завдяки нагрудним камерам та пересувним і стаціонарним камерам зовнішнього відеоспостереження.

Також для удосконалення механізму забезпечення життєдіяльності активно використовуються мобільні застосунки, які дозволяють оперативно інформувати громадян про надзвичайні події та ситуації, надавати поради та інформацію щодо розташування найближчих укриттів, захисних споруд тощо. Позитивними прикладами застосування такої технології є мобільний застосунок «Повітряна тривога» та чат-бот «Укриття». Крім того, на даний час проходить тестові випробування нова Система оповіщення та реагування «Я – доброволець» з відповідним мобільним застосунком, яка сприятиме залученню громадян-добровольців до ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Використання та поширення перелічених інформаційних технологій у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності потребує належного адміністративно-правового врегулювання та матеріально-технічного забезпечення. Закріплення в нормативно-правових актах порядку використання певної інформаційної технології забезпечує уніфікований підхід до її використання, сумісність програмного забезпечення, централізований захист інформаційних ресурсів, а також поширення позитивного локального досвіду використання інформаційних технологій у вказаній сфері суспільних відносин на територію всієї держави.

На окрему увагу заслуговує використання у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності технології штучного інтелекту, яка є інноваційною інформаційно технологією, що здатна замінити людину у багатьох сферах суспільних відносин.

Технологія штучного інтелекту завдяки заданим алгоритмам здатна швидко аналізувати великі масиви інформації, здійснювати неупереджений моніторинг дотримання правил дорожнього руху, охорони праці, контроль технологічних процесів на виробництвах, у сфері критичної інфраструктури, прогнозувати за результатами системного аналізу різних чинників та показань датчиків вірогідність виникнення надзвичайної ситуації на певному об'єкті тощо.

В Україні наразі відсутнє належне правове регулювання використання технології штучного інтелекту, відповідні проекти нормативно-правових актів знаходяться на стадії розробки. На даний час прийнятий лише програмний документ загального характеру. Так, Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 року № 1556-р.

У відповідності до вказаної Концепції, впровадження інформаційних технологій, частиною яких є технології штучного інтелекту, є невід’ємною складовою розвитку соціально-економічної, науково-технічної, оборонної, правової та іншої діяльності у сферах загальнодержавного значення [1].

Слід відзначити, що в Європейському Союзі набув чинності запропонований Європейською Комісією у квітні 2021 року та схвалений Європейським парламентом і Радою ЄС у грудні 2023 року Закон про штучний інтелект. Вказаний Закон надає розробникам і користувачам систем чіткі вимоги та зобов’язання щодо конкретного використання штучного інтелекту, одночасно зменшуючи адміністративний і фінансовий тягар для бізнесу [2].

Таким чином, в Україні існує нагальна потреба адміністративно-правового врегулювання використання інформаційних технологій у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності, включаючи використання спеціальних мобільних застосунків, автоматизованих інформаційних систем та технології штучного інтелекту. Не менш важливим питанням є належний рівень матеріально-технічного забезпечення використання цифрових технологій у вказаній сфері суспільних відносин (забезпечення кількох альтернативних засобів підключення до Інтернет, зберігання інформації на декількох альтернативних автономних серверах, оновлення матеріально-технічної бази, включаючи комп’ютерне обладнання, цифрові камери відеоспостереження тощо).

Перспективність подальшого дослідження даної тематики обумовлена необхідністю формулювання конкретних пропозицій щодо внесення змін до чинного адміністративного законодавства з урахуванням зарубіжного досвіду правового регулювання відповідної сфери суспільних відносин.

Література:

1. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження КМУ від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. Дата оновлення: 29.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.09.2024).

2. Набув чинності Європейський закон про штучний інтелект. Про основні вимоги та зобов’язання при використанні штучного інтелекту. Міжнародні відносини. Liga zakon. Бізнесу. 08 серпня 2024 р. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/229699_nabuv-chinnost-vropeyskiy-zakon-pro-shtuchniy-ntelekt-pro-osnovn-vimogi-ta-zobovyazannya-pri-vikoristann-shtuchnogo-ntelektu (дата звернення: 02.09.2024).